

Vlaams
Parlement

vergadering **C211 – LEE30**
zittingsjaar 2011-2012

Handelingen

Commissievergadering

Commissie voor Leefmilieu, Natuur, Ruimtelijke Ordening
en Onroerend Erfgoed

van 2 mei 2012

INHOUD

Vraag om uitleg van de heer Veli Yüksel tot de heer Philippe Muyters, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport, over het toezicht op de naleving van de verplichting voor de installatie van rookmelders in nieuwbouwwoningen en gerenoveerde woningen zoals bepaald in het decreet van 8 mei 2009

- 1692 (2011-2012)

3

■

Voorzitter: de heer Bart Martens

Vraag om uitleg van de heer Veli Yüksel tot de heer Philippe Muyters, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport, over het toezicht op de naleving van de verplichting voor de installatie van rookmelders in nieuwbouwwoningen en gerenoveerde woningen zoals bepaald in het decreet van 8 mei 2009 - 1692 (2011-2012)

De voorzitter: De heer Yüksel heeft het woord.

De heer Veli Yüksel: Voorzitter, minister, de aanleiding voor mijn vraag is het antwoord op twee schriftelijke vragen die ik gesteld heb over het decreet over de optische rookmelders aan u en aan minister Van den Bossche, bevoegd voor het wonen.

Het decreet van 8 mei 2009 houdende de beveiliging van woningen door optische rookmelders bepaalt dat alle nieuwbouwwoningen en alle woningen waaraan renovatiewerken worden uitgevoerd die onderworpen zijn aan een stedenbouwkundige vergunning, moeten worden uitgerust met rookmelders. De verplichting geldt voor alle woningen waarvoor een stedenbouwkundige vergunning werd aangevraagd na 5 juli 2009, de datum van inwerkingtreding van het decreet. Misschien was u toen nog niet beëdigd als minister. Bij de aanvraag van de stedenbouwkundige vergunning voor de bouw of de uitvoering van de renovatiewerkzaamheden dient op het bouwplan duidelijk te worden aangegeven waar de rookmelders zullen worden geplaatst. De bouwheer moet de plaatsing van de rookmelders bewijzen aan de hand van een attest dat is afgeleverd door de verstrekker van de stedenbouwkundige vergunning, meer bepaald de gemeente of stad die de vergunning aflevert.

Uit de schriftelijke vragen die ik aan u en aan minister Van den Bossche, bevoegd voor het wonen, stelde, blijkt dat u beiden naar elkaar verwijst wanneer het gaat over het toezicht op de naleving van de verplichtingen die voortvloeien uit dit decreet. Ik was dan ook zeer verbaasd dat ik in die zin een antwoord kreeg van u en van uw collega. Ik vond het merkwaardig dat u voortdurend naar elkaar verwijst en dat u eigenlijk de verplichting die hier duidelijk omschreven is, probeert door te schuiven naar een collega.

Minister, op welke manier ziet de Vlaamse overheid toe op de naleving van de verplichtingen die voortvloeien uit het decreet van 8 mei 2009 houdende de beveiliging van woningen door optische rookmelders?

Hoeveel procent van de woningen waarvoor een stedenbouwkundige vergunning voor bouw of renovatie werd aangevraagd na de inwerkingtreding van het decreet op 5 juli 2009, beschikt volgens uw gegevens over een rookmelder? Over hoeveel woningen gaat het in absolute cijfers? Hoeveel overtredingen werden vastgesteld sinds de inwerkingtreding van het decreet? Hoe worden overtredingen geregistreerd? Op welke manier worden overtreders bestraft? Bent u van oordeel dat de controle op de naleving van de verplichtingen die voortvloeien uit het decreet van 8 mei 2009 moet worden verstrengd?

Minister, mijn vragen peilen vooral naar cijfermatige gegevens. Ik voelde me verplicht om mijn schriftelijke vragen opnieuw aan u voor te leggen, weliswaar in samengevoegde zin. Ik kijk uit naar uw antwoord.

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

De heer Wilfried Vandaele: Het is een prima initiatief om de rookmelders te verplichten of in elk geval verder te werken aan de preventie. Naast verplichting kan men natuurlijk ook wel wat bereiken via sensibilisering. Ik vraag mij af wie het dossier moet handhaven. Is dat de taak van de Vlaamse overheid? Hoe moet ze dat doen? Is het de taak van de gemeenten? Hoe moeten ze dat doen? Ik raak daar niet uit. Minister, misschien hebt u daar wel een helder zicht op? Persoonlijk vind ik het moeilijk.

De voorzitter: Minister Muyters heeft het woord.

Minister Philippe Muylers: Mijnheer Vandaele, ik ben het met u eens dat het niet gemakkelijk is.

Ik wil eerst iets verduidelijken over de bevoegdheidsverdeling tussen ruimtelijke ordening en wonen. Beide beleidsdomeinen zijn hier zonder twijfel bij betrokken. Het decreet heeft het uitdrukkelijk over de bescherming van woningen tegen brand. Dat is logisch. Het valt dus onder woonbeleid. In het decreet wordt ook een koppeling gemaakt naar de stedenbouwkundige vergunning. Het is niet omdat die koppeling er is, dat het hele decreet onder ruimtelijke ordening valt.

Een tweede bedenking die ik wil maken, heeft betrekking op de doelstelling van het decreet van 8 mei 2009. Mijnheer Vandaele en mijnheer Yüksel, u verwijst daar beiden naar. Voor zover wij begrijpen, heeft de decreetgever toen toch uitdrukkelijk gekozen voor sensibilisering en een stimulerend beleid, niet voor een bestraffend beleid. Ik kom daar zo dadelijk op terug.

De bepalingen van het decreet van 8 mei 2009 zijn direct werkende normen, zoals bedoeld in artikel 4.3.3 van de Vlaamse Codex. Dat impliceert dat wanneer de aanvraag strijdig is met een dergelijke norm, de vergunningsaanvraag moet worden geweigerd of dat er aan de vergunning voorwaarden moeten worden gekoppeld die de naleving van de norm opleggen. Hierdoor ontstaat de mogelijkheid om te handhaven via de instrumenten van ruimtelijke ordening.

Dan is de vraag echter: is het handhavingsinstrumentarium geschikt om dat te doen? Dat lijkt me echt niet zo evident. Ik kom terug op mijn eerdere vaststelling dat het decreet gericht is op sensibiliseren en stimuleren en niet op handhaven en bestraffen. De controle – dat moet ik eerlijk bekennen – is trouwens niet eenvoudig omdat het huidige decreet weinig duidelijkheid biedt over wat een correcte installatie precies is.

Stelt u zich bijvoorbeeld voor dat een correcte installatie vooral is dat er in de slaapkamer een rookdetector is. Een bepaald gezin zonder kinderen heeft een bureau, waarvoor geen rookmelder nodig is bij de bouw. Stel dat er op een gegeven moment een kind komt en dat het bureau wordt omgevormd tot slaapkamer. Bij de aanvraag was er geen rookmelder nodig. Nu wordt het echter een slaapkamer. Het decreet stelt niet duidelijk of er in zo'n geval sprake is van een bouwovertreiding. Of nog beter: stel dat er controle is en bij een van de rookmelders is de batterij op, is er dan een bouwovertreiding? Ik weet dat ik misschien wat ridicule voorbeelden aanhaal, maar ze tonen aan hoe moeilijk het is om de controle daarop uit te oefenen.

Het decreet geeft ook niet aan wat een correcte installatie precies is. Het wordt nogal algemeen op dat moment. Het intern herschikken van functies binnen een woning, zoals in mijn voorbeeld, wordt niet of nauwelijks gevat door de stedenbouwkundige regelgeving. In bepaalde gevallen is dat wel zo: als je een garage omvormt, heb je kans dat je een vergunning of een melding nodig hebt, maar soms ook helemaal niets, als er aan de gevel niets verandert. U kent die regelgeving. Als je het bureau verandert in een slaapkamer voor een kindje, moet je geen nieuwe vergunning aanvragen.

Die factoren maken handhaven via Ruimtelijke Ordening absoluut niet vanzelfsprekend. De controle op de correcte installatie van rookmelders is in het handhavingsplan dan ook niet opgenomen als een prioritaire taak voor de gewestelijke bouwinspectie. De gewestelijke bouwinspectie heeft volgens mijn gegevens tot op heden geen enkele overtreiding van het decreet vastgesteld. Ik heb evenmin indicaties dat de lokale politie vaststellingen heeft gedaan.

Samenvattend moet mijns inziens de vergunningverlener – in dit geval, zoals u weet, meestal de gemeente – toezien op de naleving van het decreet. Desgevallend kan handhavend worden opgetreden, maar het instrumentarium heeft beperkingen. Het lijkt me nuttig dat de gemeenten concrete richtlijnen krijgen over hoe en hoeveel rookmelders geplaatst moeten

worden. Ik heb begrepen dat daarvoor een voorstel van decreet zal worden besproken. Dat kan ik enkel ondersteunen.

De heer Veli Yüksel: Dank u wel, minister. Uiteraard begrijp ik dat dit geen gemakkelijke materie is. U zegt dat beide ministers bevoegd en verantwoordelijk zijn, ook Wonen uiteraard. De bedoeling van het decreet is sensibiliseren en niet bestraffen. Dat is voor mij oké, maar als we een decreet maken en daarin bepaalde zaken vooropstellen, wil ik natuurlijk weten hoe de zaak eraan toe is globaal genomen in Vlaanderen. Ik heb cijfers gevraagd over de naleving van het decreet. Als we een decreet maken, moet het worden nageleefd, anders heeft het geen zin. Ik denk dat u het met mij eens bent. Anders maken de collega's die dat hebben goedgekeurd en het parlement zich belachelijk.

Ik ben het eens dat het in de voorbeelden die u hebt aangehaald, moeilijk is om elk detail te controleren. Maar ik vraag u hoe dit decreet wordt toegepast in Vlaanderen en of u daarvoor globaal cijfers kunt geven, en daarop zegt u nee. Daaraan moet iets veranderen.

De gewestelijke bouwinspectie heeft geen inbreuken vastgesteld en ook de lokale politie niet. Dat kan zijn, maar in de praktijk stel je wel iets vast. Ik heb deze vragen ingediend naar aanleiding van een dodelijke brand in Vilvoorde. De concrete situatie doet hier uiteraard niet ter zake. Als we niet weten hoeveel rookmelders er geplaatst zijn en hoeveel woningen uitgerust zijn met een rookmelder, hebben we toch een probleem.

Goed, er wordt inderdaad binnenkort een voorstel van decreet besproken in de commissie Wonen, met de bedoeling om het algemeen en overal te verplichten. Maar ook daar zitten we met een probleem, als de controle en handhaving niet uitgeklaard zijn. Er moeten dus vanuit Vlaanderen concrete richtlijnen worden gegeven aan de gemeenten om die handhaving effectief uit te voeren, zodat de bevoegde overheid, de Vlaamse overheid, werk kan maken van de plaatsing van die rookmelders.

Het gaat over mensenlevens, minister. Ik begrijp wat u zegt over verbouwingen en garages, maar als ik u vraag om me de cijfers te geven over hoeveel nieuwbouwwoningen er zijn uitgerust met rookmelders in de slaapkamers enzovoort, hebt u die niet. *(Opmerkingen van minister Philippe Muyters)*

Als ik u die vraag, kunt u die toch bij de gemeenten opvragen. Ik kan niet individueel 308 gemeenten in Vlaanderen contacteren. Dat is uw verantwoordelijkheid en bevoegdheid. Ik kan dat ook doen, maar wij moeten weten in hoeverre dit decreet wordt toegepast op het terrein. Dat is de vraag die ik u stel. Ik zal deze antwoorden ook meenemen bij de bespreking van het voorstel van decreet in de commissie, maar er moet een sluitend systeem zijn, anders heeft het geen zin dat wij hier decreten maken.

De heer Bart Martens: Het voorstel van decreet staat morgen geagendeerd in de commissie Wonen.

Minister, binnenkort krijgen we die fameuze omgevingsvergunning. In de milieuvergunning-regelgeving VLAREM II staan normen voor nieuwbouw, vernieuwbouw enzovoort. We moeten eens nagaan in welke mate we het handavingsregime op poten zullen zetten als die omgevingsvergunning er is. Vandaag wordt dat onderdeel van de regelgeving gehandhaafd vanuit de milieuregelgeving. De verantwoordelijke minister is de minister van Milieu. Als dat straks in elkaar wordt geschoven, worden die handavingsregimes waarschijnlijk ook in elkaar geschoven.

We hebben te maken met heel veel keuringen, die vandaag door allerlei regelgeving op de bouwers en verbouwers afkomt. Dat gaat over drinkwataansluiting, aansluiting op riolering, beschikken over voldoende buffercapaciteit voor hemelwater, de EPC-regelgeving (energieprestatiecertificaat) en de rookmelders, die er algemeen bij komen als het voorstel van decreet straks wordt goedgekeurd. We moeten ons de vraag stellen of die verschillende keuringen en handavingen niet meer kunnen worden gestroomlijnd en gebundeld, om te

voorkomen dat er te veel instanties mee bezig zijn en er te veel keuringsattesten door verschillende instanties moeten worden afgeleverd.

Minister Philippe Muyters: Ik ben het daar helemaal mee eens, mijnheer Martens. Uw voorbeeld wijst ook aan dat wij daarover wellicht dankzij de omgevingsvergunning nog eens kunnen nadenken. We kunnen kijken hoe die handhaving efficiënter kan verlopen, omdat we die dingen in elkaar schuiven.

Ik ben het niet met u eens, mijnheer Yüksel, als u zegt dat u toch moet weten hoe dat decreet wordt toegepast. Het decreet wordt toegepast, hé. Het is een direct werkende norm. Na juli 2009 kan een gemeente geen bouwvergunning meer afleveren als er geen rookmelders in de bouwaanvraag zitten. De rookmelders zijn dus een voorwaarde om een bouwvergunning te krijgen. Het heeft dus effect.

De vraag die rijst, is of wij regelmatig in huizen moeten gaan kijken of die rookmelders er nog wel zijn, of de batterijen er goed in zitten en of er geen wijzigingen zijn in de functie van een kamer. Ik kan dat natuurlijk bij elke gemeente navragen. Het is eigenlijk heel eenvoudig: zoveel bouwvergunningen als er zijn afgeleverd sinds juli 2009, zoveel huizen zijn er met rookmelders. Anders zijn ze niet volgens de bouwvergunning gebouwd. Dat is de situatie. Die bouwvergunning nakijken moet in eerste instantie gebeuren door de overheid die de bouwvergunning aflevert. Als wij dat vanuit Vlaanderen moeten doen voor alle woningen die sinds juli 2009 zijn gebouwd, denk ik aan andere prioriteiten in het Vlaamse handhavingsbeleid.

Ik hoop en ik ga ervan uit dat er binnen de voorstellen die worden geformuleerd, wordt gezocht naar de meest efficiënte en effectieve manier om dit verder af te dwingen. Ik blijf erbij, en u hebt dat onderschreven, dat het sensibiliserend bedoeld was. Het zal effect hebben, want de rookmelders moeten vermeld staan in elke bouwaanvraag sinds juli 2009, omdat het een direct werkende norm is. Het zal zeker effect hebben gehad. Alle vergunningen die sindsdien zijn afgeleverd, zijn er met rookmelders.

De voorzitter: De heer Yüksel heeft het woord.

De heer Veli Yüksel: Minister, ik dank u. Ik begrijp dat het een heel ingewikkelde materie is. Zoals de heer Martens voorstelt, bekijken we dat het best samen met alle aspecten van handhaving. We gaan nu een stap verder en verplichten om ook in alle bestaande woningen een rookmelder te plaatsen. Als we daar geen sluitend systeem voor bedenken, zullen we volgens mij geconfronteerd worden met zwaardere problemen.

Bij nieuwbouw is het uiteraard simpel: de vergunning wordt niet afgeleverd. Als we nu per decreet echter vastleggen dat ook de bestaande woningen moeten worden uitgerust met een rookmelder, wordt het handhavingsprobleem nog groter als we daar niets aan doen. Daarom stel ik voor dat we dat inderdaad grondig bekijken bij de bespreking van het voorstel van decreet en dat we daar nadien nog controle op uitvoeren. Vanuit Vlaanderen kunt u de gemeenten daar wel op aanspreken en sensibiliseren. Elke dode door brand is er een te veel.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

■